

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Sebastian Kamiński
Zastępca Dyrektora

DUS-II.055.3.2025.CG
Warszawa, dnia 2025-02-14

Szanowna Pani,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w odpowiedzi na petycję z dnia 15 listopada 2024 r. w sprawie wprowadzenia rekompensaty za zwłokę w wypłacie emerytury, renty, zasiłku stałego, zasiłku pielęgnacyjnego, Departament Ubezpieczeń Społecznych przy udziale Departamentu Polityki Rodzinnej oraz Departamentu Pomocy Społecznej uprzejmie przedstawia, co następuje.

Odnosząc się do postulatu wprowadzenia w przepisach emerytalno-rentowych, rekompensaty za zwłokę w wypłacie emerytury (renty), należy podkreślić, że świadczenia emerytalne i rentowe powinny być wypłacane zgodnie z ustalonymi terminami (określonymi w decyzji administracyjnej ustalającej prawo do emerytury lub renty). Potwierdza to treść przepisu art. 130 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹, zgodnie z którym świadczenia wypłaca się za miesiące kalendarzowe w dniu ustalonym w decyzji organu rentowego jako termin płatności świadczeń, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Przy czym za dzień wypłaty świadczeń przekazywanych za granicę uważa się dzień przekazania należności do banku lub innej instytucji pośredniczącej w wypłacie świadczeń (ust. 4 art. 130 ustawy emerytalnej). Świadczenia przekazywane za granicę, ustalone w kwotach niższych od najniższej emerytury, mogą być wypłacane w innych terminach, niż określone w ust. 1 art. 130 ustawy emerytalnej ustalonych w decyzji organu rentowego (ust. 5 art. 130 ustawy emerytalnej).

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych², jeśli organ rentowy - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego³. Nie dotyczy to przypadku, gdy

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm., dalej powoływanej jako „ustawa emerytalna”

² Dz. U. z 2024 r. poz. 497, z późn. zm.

³ Obecnie odsetki te wynoszą 11,25% w stosunku rocznym.

opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z treścią § 4 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych⁴, odsetki wypłacane są z urzędu łącznie z wypłatą opóźnionego świadczenia (jeżeli odsetki nie zostały wypłacone łącznie z wypłatą opóźnionego świadczenia, wypłaca się je nie później niż łącznie z wypłatą świadczenia w następnym terminie jego płatności, gdy dotyczą świadczenia okresowego).

Jak widać zatem emerytowi (renciście), w związku z nieterminową wypłatą przysługującego mu świadczenia emerytalnego albo rentowego, przysługują odsetki, które są jego podstawowym prawem (nie ma przy tym żadnego znaczenia, czy emeryt lub rencista poniósł jakkolwiek szkodę w związku z opóźnieniem płatności), których zapłaty może domagać się od organu rentowego.

Wobec powyższego, nie jest zasadne, wprowadzanie postulowanej w petycji nowej instytucji w ustawie emerytalnej w postaci rekompensaty za zwłokę w wypłacie emerytury (renty).

Przechodząc do następnego postulatu zawartego w petycji, tj. rekompensaty za zwłokę w wypłacie zasiłku pielęgnacyjnego, trzeba wskazać, że zasiłek pielęgnacyjny jest świadczeniem rodzinnym finansowanym z budżetu państwa, którego warunki przyznawania i wypłacania regulują przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁵. Realizacją ustawowych zadań związanych z ustalaniem w indywidualnych sprawach prawa do zasiłku pielęgnacyjnego oraz jego wypłatą, zajmuje się gminny organ właściwy, czyli wójt, burmistrz, prezydent miasta lub upoważniony kierownik (pracownik ośrodka pomocy społecznej) lub innej jednostki organizacyjnej gminy, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej do ww. świadczenia.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ww. ustawy, świadczenia rodzinne, w tym zasiłek pielęgnacyjny, wypłaca się w okresach miesięcznych, a więc zasiłek pielęgnacyjny, przysługujący za dany miesiąc, gminny organ właściwy wypłaca do końca danego miesiąca.

Ustalenie konkretnego dnia (dni) wypłaty świadczeń rodzinnych, czyli też zasiłku pielęgnacyjnego, przysługujących w danym miesiącu, należy do kompetencji danego, gminnego organu właściwego, który wypłaca ww. świadczenia w zależności od dostępności środków od wojewody i możliwości organizacyjnych – w praktyce zwykle gminne organy właściwe wypłacają co miesiąc świadczenia rodzinne w tych samych terminach, co każdej osobie uprawnionej gwarantuje regularną ich wypłatę.

Dokonanie przez gminny organ właściwy wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego w danym miesiącu w terminie do ostatniego dnia tego miesiąca jest zgodne z dyspozycją ww. art. 26 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych i tym samym nie powoduje skutków uchybienia terminu wypłaty przedmiotowego świadczenia.

Zatem, w świetle istniejących regulacji prawnych, przedstawiony w petycji postulat dotyczący rekompensaty za zwłokę wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego, w przypadku, gdy został zachowany ustawowy termin (np. 20-tego danego miesiąca) wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego, nie może zostać uwzględniony.

⁴ Dz.U. z 1999 r. poz. 104.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 323, z późn. zm.

Przechodząc z kolei do kwestii zasiłku stałego, należy podkreślić, że zgodnie z regulacją ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁶, zasiłek ten przyznawany jest osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Kwota zasiłku stałego dla:

- osoby samotnie gospodarującej: wynosi różnicę między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być niższa niż 100 zł i nie może być wyższa niż 1229 zł miesięcznie,

- osoby w rodzinie: wynosi różnicę między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Na podstawie art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera przepisów regulujących szczegółowo terminy wypłat zasiłków, w tym zakresie obowiązują regulacje danego ośrodka pomocy społecznej. Należy uznać, że wypłata zasiłku raz w miesiącu, zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, nie narusza przepisów ani zasad ustawy o pomocy społecznej.

Z uwagi na powyższe, przedstawiony w petycji postulat dotyczący rekompensaty za zwłokę wypłaty zasiłku stałego nie może zostać uwzględniony. Nie są również prowadzone prace nad zmianą regulacji prawnych dotyczących terminów realizacji wypłat zasiłku stałego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Sebastian Kamiński

Zastępca Dyrektora

Departamentu Ubezpieczeń Społecznych

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572